

lucrarea de sinteză care va trebui să trateze integral tema formulată în titlul său. Trăfindu-se numai anumite momente din istoria noastră, lucrarea de față demonstrează existența unui impresionant material edit sau inedit care poate sta la baza unei lucrări — necesară dar și valoroasă — despre unitatea și continuitatea poporului român.

MANOLE NEAGOE

CARPICA I/1968

Primul volum din *Carpica* — culegere de studii de istorie — editat de Muzeul Județean Bacău, reprezintă o contribuție importantă la cunoașterea tot mai adâncă a dezvoltării societății umane în aria cuprinsă pe cursul inferior al râurilor Moldova și Bistrița și cursul mijlociu al Siretului.

Lucrarea cuprinde studii de arheologie, istorie și numismatică.

Autorii studiilor prezintă materialul inedit, obținut în urma a 10 ani de săpături arheologice ca și concluziile ce le-au desprins cercetătorii din analiza acestui material cu privire la drumul străbătut de grupurile social-umane, de la primele trepte ale civilizației. Astfel V. Căpitănu demonstrează prin descoperirile făcute pe valea Bistriței (Ceahlău, Bistrițioara, Buda, Lespezi) că gravettianul oriental este o fază evoluată de cultură din paleoliticul superior și pune în evidență faptul că Moldova reprezintă regiunea cea mai bogată în locuri gravettiene din aria mai largă a Europei de est. M. Drăgoșescu întărește această concluzie prin noile date ce le-a obținut din cercetarea locuiri gravettiene de la Bicaz.

Epoca bronzului este tratată în articolele: «Descoperiri recente de obiecte de aramă și bronz din Moldova» de Marilena Florescu și V. Căpitănu, «Depozitul de obiecte de bronz de la Ruginoasa» de V. Ursachi și «Cimitir din epoca bronzului la Căbești» de C. Buzdugan. În ceea ce privește toporul de la Osăbiți, autorii (M. Florescu și V. Căpitănu) opinază asupra apartenenței lui la cultura Monteoru, iar celelalte topoare ca fiind asemănătoare

cu cele identificate la Nehoiu — Buzău și Hajdu — Samson.

Datorită acestor descoperiri recente din epoca bronzului, aria acestor culturi a fost lărgită pînă în zona centrală a Moldovei (bazinul Birladului), pe cînd mai înainte nu depășea arcul Carpaților Orientali.

Problema complexă a culturii daco-carpice este tratată cu toată autoritatea științifică în articolele lui Iulian Antonescu, V. Ursachi, V. Căpitănu și C. Buzdugan, autorii ajungînd la soluții care explică satisfăcător acest fenomen istoric.

Săpăturile întreprinse la Bradu, pe malul Siretului, județul Bacău, au condus la formularea ipotezei că cetățuia geto-dacică era cunoscută de Ptolemeu (sec. II. e.n.). Întrucît o găsim notată, pe harta acestuia, sub numele de Tamasidava. Identificarea pe harta lui Ptolemeu a cetății de la Bradu, făcută de V. Ursachi, autorul săpăturilor, se sprijină pe coordonate geografice și date arheologice incontestabile și reprezintă un pas înainte în lămurirea ecoului pe care geto-dacii îl aveau în lumea greacă.

În continuare, problema dacilor liberi este tratată și în articolul lui Iulian Antonescu, «Depozitul carpic de la Negri și implicațiile sale istorice».

În urma unei analize pătrunzătoare a materialului descoperit, autorul ajunge la concluzia că densitatea elementului carpo-dacic era foarte mare pe cursul mijlociu al Siretului, iar studiul economiei de schimb deosebit de avansat pentru acești agricultori sedentari. Autorul, plecînd de la ipoteza că tortile zoomorfe de la Gabăra și Poienesti ar reflecta o sinteză daco-sarmată, este înclinat să opineze că și geneza carpică se explică mai plauzibil printr-o sinteză daco-celtică înfăptuită într-o zonă nord-carpatică.

Cercetările de la Văleni (Roman) și Bărbossă (Bacău) atestă într-adevăr prezența unei numeroase populații carpice pe teritoriul Moldovei. Mai mult, din necropola de la Văleni — cea mai mare din Moldova pînă în prezent — se evidențiază influența sarmată asupra vieții spirituale a populației carpice, ceea ce confirmă afirmația unor cercetători de prestigiu cu privire la sinteza daco-sarmatică.

Cercetări arheologice ample s-au realizat în epoca prefeudală de către Dan Gh. Teodor, V. Căpitănu și I. Mitrea. Autorii

și-au formulat ideile în articolul: «Cercetările arheologice de la Mănoaia-Costîș», în care susțin cu argumente noi continuitatea elementului local în această regiune a României, puternicele tradiții daco-romane, ca și faptul că evoluția sa etnică și culturală nu s-a putut realiza, în timp și spațiu, decît prin multiple și neîntrepruse legături cu romanitatea transcarpatică și de la Dunărea de Jos. Autorii mai subliniază ideea de o mare importanță a cultura Sintana de Mureș în Moldova a continuat să se dezvolte fără întrerupere către o sinteză culturală unitară, corespunzătoare desăvîrșirii îndelungatului proces de formare a limbii și poporului român.

Întrucît «*Carpica*» este editată ca un omagiu adus marelui savant V. Părvan, fondatorul școlii românești de arheologie, Alexandru Zub, cercetător la Academia R. S. România, Filiale Iași a închinat două articole învățatului român: «V. Părvan. Corespondență inedită din vremea studiilor» și «V. Părvan, preocupări bibliografice și documentariste». Personalitatea lui Vasile Părvan este prezentată ca un exemplu de putere de muncă, dăruire și, mai presus, o înfinită dragoste pentru poporul al cărui trecut l-a prolecat pe firmamentul științei istorice.

Volumul I din «*Carpica*» se încheie cu două articole de artă: «Tonitza și pictura de la Durău» și «Specificul moldovenesc în opera lui Aurel Băescu», ambele semnate de Eugenia Antonescu.

Ceea ce se impune de la început în acest volum, este tendința autorilor de a depăși, printr-un efort constant, stadiul descriptiv al evenimentelor, reușind să se integreze în sfera acelor explicații cauzale care asigură articolelor o frumoasă tinută științifică. Evenimentele, risipite în imensitatea unui mare număr de milenii, sînt corelate în unitatea procesului istoric, astfel încît la sfîrșitul lecturii, cititorul rămîne cu acel sentiment al realității social-umane ce au caracterizat întreaga dezvoltare istorică din zona centrală a Moldovei.

Avînd viziunea materialist-istorică, autorii au dat o interpretare corectă faptelor abordate, aducînd un spor de contribuție la lărgirea frontierelor cunoașterii istoriei patriei noastre.

VIRGIL FLOREA